

ŽEJANSKI KNTADURI (ŽEJANSKI PJEVAČI)

Napisao Mauro Doričić

Naše folklorno društvo „Žejanski zvončari“ osnovano je 1997. godine s ciljem očuvanja tradicije karnevalskih ili *pusnih* običaja. Ovo društvo je obnovilo djelovanje folklorne skupine koja je sedamdesetih i osamdesetih godina XX stoljeća, u suradnji s KUD-om „Danica“ iz Pasjaka, njegovala tradicionalni ples i starinsko pjevanje.

Društvo danas čini skupina zvončara, koja je najbrojnija, zatim, plesna folklorna skupina, koja njeguje plesove opatijskog krasa, te „Žejanski kntaduri“ (Žejanski pjevači), koji se bave očuvanjem glazbene tradicije starinskog dvoglasnog pjevanja, ali u svom repertoaru imaju i mnoge popularne melodije.

Starinsko dvoglasno pjevanje, poznato pod lokalnim imenom *starinska kna* (stara pjesma), u Žejanama se održalo sve do današnjeg dana. Nekada se ovako pjevalo uglavnom na raznim svečanostima i pri druženju u gostioni, a danas se ova vrsta pjevanja pretežno njeguje u sklopu djelovanja „Žejanskih kntadura“. Od starih pjesama na žejanskom jeziku sačuvane su od zaborava „Knd am tire“ (Kad te imam), „Mes-am oča ši kola“ (Išao sam unaokolo), „Oj ljepure nu žuka“ (Nemoj plesati, zecu), „Dela Jurine prla Štipe“ (Od Jurinetovih do Štipetovih) i „Fina feta“ (Fina djevojka).

Šezdesetih godina XX stoljeća, po dolasku električne energije i radija, u naš kraj brže pristižu pjesme iz Italije, Slovenije i Dalmacije, te potiskuju starinsko dvoglasno pjevanje. U to vrijeme djeluje grupa „Sandor“, trio u sastavu Boris Doričić, Cvetko Doričić i Miro Sanković. Oni sviraju i pjevaju popularne pjesme, a neke Boris Doričić već tada prevodi na žejanski jezik. Jedna od najpoznatijih pjesama, „Marina“, postaje jako popularna i trio je izvodi na svim feštama. Stariji pjevači u to vrijeme također prezentiraju dvoglasno pjevanje na smotrama folkloru i drugim kulturnim manifestacijama.

Po osnivanju Udruge „Žejanski zvončari“ 1997. godine, dolazimo na ideju da napravimo njezinu himnu. Igor Doričić napisao je himnu „Žejanska“ na čakavskom, za nju napravio aranžman i počeli smo sa probama. Međutim, kako smo mi, Žejanci, htjeli da se pjesma pjeva i na žejanskom jeziku, tako si Boris Doričić daje truda da je prevede i danas je imamo u dvije verzije. Himni tada dodajemo pjesme koje je Boris ranije preveo na žejanski jezik: „Marinu“, „Tu ver fi ama“ (Bit ćeš moja) i „Pustu an Žejan“ (Karneval u Žejanama). Ova zadnja pjesma najbolje opisuje pusne običaje i pohod zvončara u Žejanama. Ovome dodajemo par valcera i polki i instrumentalnih plesova folkloru, kao što su čotiš, mazolin i starinska polka, pa u jedanaestom mjesecu 1997. godine izdajemo prvu audio kasetu pod naslovom „Žejanski zvončari“. Na njoj pjevaju Boris Doričić, Cvetko Doričić, Lučiano Doričić, Josip Doričić, Ivan Sanković, Vilim Sanković i Lučiano Turković.

Ova kazeta nam se pokazala jako dobro, jer smo na simpatičan način prezentirali svoj jezik, što nam je pomoglo i u očuvanju istog. Nastavili smo sa pjevanjem, pogotovo na žejanskom jeziku, a sa starim *kntadurima* također tada radimo na obnavljanju *starinske knte*, u čemu nam oni mnogo pomažu.

U šestom mjesecu 1999. god. pozvani smo na međunarodnu smotru folkloru u gradić Ruurlo u Nizozemskoj. Tamo smo osim plesa, na zahtjev organizatora, u crkvi izveli dvije duhovne pjesme na harmonici, „Ostani s nama“ i „Krist na žalu“. Taj smo repertoar duhovnih pjesama ponovili i na blagdan Sv. Andrije u Žejanama iste godine, te smo u naš program od tada uveli i duhovne pjesme.

Zahvaljujući Renatu Perniću, koji je došao napraviti reportažu o našim običajima, plesu, svirci i instrumentima, došli smo do spoznaje da je upravo on kupio za svoj muzej starih istarskih instrumenata posljednju cindru iz Žejana i da ima i snimke tradicionalnog dvoglasnog pjevanja originalnih starih pjevača. Uz njegovu pomoć kopirali smo ove snimke, a Cvetku Doričiću je posuđena stara cindra po kojoj je on napravio repliku.

Da bi sačuvali *starinsku kntu*, u jedanaestom mjesecu 2001. godine, snimili smo sa starim pjevačima pjesme koje su se najčešće pjevale u ovim krajevima. Osim pjesama na žejanskom jeziku, tu su i pjesme na hrvatskom: „Oj javore, zelen bore“, „Pusta mladost“, „Zakukala siva kukavica“, „Ča si mala letnji dan delala“ i „Vela gora po leti zelena“. Te su pjesme pjevali Anton Doričić, Josip Doričić, Josip Rogutić, Franjo Turković i Federiko Uković. Na ovaj CD smo još dodali instrumental na cindri, koju je svirao Cvetko Doričić, te valcer i polku.

Paralelno sa tim radili smo i CD zabavnih pjesama pod nazivom „Amev pust“. Osim pjesme s naslovnice, „Amev pust“, tu su i pjesme „Kte vote“ (Koliko puta), „O zi de život“ (Jedan dan života), „Žejanska“, „Trej šoldi an fntra“ (Tri novčića u fontani). Za sve je tekst na žejanskom napisao Boris Doričić, a aranžman napravio Igor Doričić. Pjevaju Boris Doričić, Cvetko Doričić, Igor Doričić, Josip Doričić, Lučiano Doričić, Mauro Doričić, Ivan Sanković, Vilim Sanković, Nenad Strčić i Zdenko Uković. CD je sniman u Lovranu, a snimatelj je bio Ivo Popeskić.

U jedanaestom mjesecu 2004. godine snimili smo četvrti CD pod nazivom „Ojajna“. Na njemu su osim zabavnih pjesama u žejanskom prijevodu, „Oab golub“ (Una paloma blanca), „Rozamunda“ i „Motoriču“ (Motorić), i duhovne pjesme, „Čoajo anostru“ (Oče naš), „Milost“ i „Tiha nuopte“ (Tiha noć), te pjesme starinskog dvoglasnog pjevanja. Među ovima je pjesma „Roano oastez meg kosi“ (Jutros sam rano otišao kositi), nova pjesma koja se izvodi kao *starinska knta*, dok je pjesma „Dela Jurine prla Štipe“ (Od Jurinetovih do Štipetovih) nadograđena sa dvije strofe i izvodi se u pratnji cindre. Sve pjesme je na žejanski preveo Boris Doričić, a aranžirao Igor Doričić. Na ovom četvrtom CD-u se još nalaze „Martinja pul Frlani“ (Martinovo u Frlanima), za koju je tekst napisao Zvonko Turak, a glazbenu obradu napravio Adam Škrobonja, te slovenski mix od par pjesama rado pjevanih u Žejanama. Pjevaju Boris Doričić, Cvetko Doričić, Igor Doričić, Josip Doričić, Mauro Doričić, Željko Doričić, Ivan Sanković, Vilim Sanković, Nenad Strčić i Zdenko Uković.

„Žejanski kntaduri“ i dalje gostuju na brojnim kulturnim manifestacijama u našoj regiji i izvan nje, te istovremeno podučavaju pjevanju mlađu generaciju Žejanaca. Naš rad time predstavlja zdrav temelj za buduće očuvanje ovog vrijednog dijela nematerijale baštine našeg sela.

Mauro Doričić
Predsjednik
Folklorno društva „Žejanski zvončari“

Žejane, 15.10.2009. godine